

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 18. oktobra 1985 - Leto XXXVII. - Štev. 19. - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 500 lir

Ne glede na vladno krizo

Dokaz dobre volje potrebujemo

Očitno nam je usojeno, da moramo za petnajstdnevnik, kot je naše «Delo», pisati komentarje bolj na slepo, kajti bralec sedaj že ve, kako se razvija vladna kriza, mi pa pišemo svoj komentar v trenutku, ko Bettino Craxi na Kvirinalu napoveduje svoj odstop. Vladna kriza se je torej pričela, ker jo je sprožil republikanski tajnik Spadolini, vladi očita namreč, da je premalo «reaganovska». Razhudil se je, ko sta Craxi in Andreotti dopustila palestinskemu funkcionarju Abbasu, da je nemoteno odpotoval v Jugoslavijo v trenutku, ko je Reagan zahteval njegovo izročitev, ker si je zaželel človeške trofeje svojega zadnjega gusarskega podviga v nebu Sredozemlja.

Stvar se nas, vsaj v tem komentarju, ki je namenjen naši manjšinski problematiki, le obrobno tiče. Kvečjemu bi si oddahnili ob misli, da zapušča vladno stranka, ki je v manjšinskem pogledu tekmovala v nacionalistični togosti s skrajno desnico v enaki meri, kot želi biti bolj reaganovska od samega Reagana, ko gre za zunanje politične izbire Italije, pa čeprav za ceno narodnega ponosa, ki ga Spadolini sicer zelo rad razkazuje in podčrta.

Se druga nagla politična ugotovitev se nam utrinja, čeprav se je ne drznemo izraziti do konca, ker spada bolj v okvir pobožnih želja in nad, kakor pa v utrdene stvarnosti. Kriza v Sredozemlju je namreč zbližala levičarske sile, KPI in PSI, prav ob načelih narodne suverenosti proti tujim pritiskom in ob potrjevanju pravice nekega (palestinskega) naroda do samoopredelitve in lastne domovine. Vsako zbližanje delavskih strank ob problemih, ki se tičejo narodne neodvisnosti in obenem človečanskih ter nacionalnih pravic, pa moramo Slovenci pozdraviti, saj nam to ne škoduje, prav nasprotno.

Kljub začetnim ugotovitvam pa ne moremo biti optimisti. Vladna kriza utegne povzročiti pretrese, ki bi v nedogled zavlekli itak počasno reševanje vprašanja odobritve našega zaščitnega zakona. Jasneje povedano, kriza utegne biti rešilna bilka, dober izgovor za KD in PSI, da se izmakneta obveznostim, izrečenim

enotni slovenski delegaciji in na mednarodni ravni.

Zapisali smo že, da je minilo devet mesecev in iz vladnih palač ni ne duha ne sluha o obljubljenem zakonskem osnutku, za katerega je Craxi svoj čas dal ministru Vizziniju borih deset dni. Sam minister je pred kratkim priznal, v zasebnem pogovoru, da se za zadevo ne zanima več.

Negativni so tudi toni, v katerih govori senator Garibaldi, referent senatske komisije, ki se ukvarja z zakonskimi predlogi KPI, PSI, SSK, KD in neodvisne leve. Med drugim navaja vse točke, ki naj bi bile sporne, čeprav niso in ne sme-

jo biti. Trdi, da je treba razčistiti, ali smo res «najbolj zaščitena manjšina v Evropi», češ da je to zapisano v aktih evropskega parlamenta. Osebo sem prepričan, da celo vrabci na strehi čivkajo, da so v Evropi najbolj zaščitene nemške manjšine na Južnem Tirolskem in na Danskem. Puhlico, da smo to v resnici Slovenci v Italiji, pa je baje napisal odv. Cecovini v neki svoji resoluciji v prejšnji mandatni dobi. Pa še to nas ne zanima, saj sen. Garibaldi mora vedeti, da ni tako, če mora predsedovati neki komisiji, ki je zadolžena, da pripravi zaščitni zakon... za «najbolj zaščiteno manjšino v Evropi», ki jo (druga puhli-

Slovenski in italijanski srednješolci spet skupaj na tržaških ulicah

Po večletnem zatišju je slovenska in italijanska mladina spet skupno demonstrirala po tržaških ulicah. Na poziv levičarskih organizacij in ZKMI so tržaški srednješolci protestirali proti predlogu finančnega zakona, ki močno prizadene ustavno priznano pravico do izobraževanja z višjimi šolskimi taksami in prevoznimi tarifami. Stavki se je pridružil tudi koordinacijski odbor slovenskih šol, kljub nasprotni kampanji mladinske sekcije SSK, ki je v svojih pozivih k stavkokaštvu postavila celo vprašanje, «koga zastopa dijaški odbor». Odgovor je prejel na ulici, saj se je demonstraciji pridružil petsto slovenskih srednješolcev s svojimi dvojezičnimi transparenti in gesli. Izjalovil se je tudi poskus neofašistov, ki so najbrž upali, da jim bo uspelo mobilizirati tržaške dijakke z nacionalističnimi parolami. Na borznem trgu so več tisočim dijakom spregovorili vseučiliški študent Renzo Nicolini, dijakinja liceja Petrarca in slovenska srednješolka Barbara Logar, ki se je med drugim zahvalila tovarniškemu svetu za nujeno organizacijsko pomoč. (Foto M. Magajna)

ca) omenja kar sedemdeset ali sto različnih normativnih aktov, če naj verjamemo branilec italijanstva. Kdor je pobliže pregledal seznam teh aktov v knjigi neofašista Morellija bo takoj razumel, da gre zgolj za manjše podpore ali celo za imenovanja članov Cassandrove komisije, konkretnega pa nič, razen dveh zakonov o slovenskem šolstvu (samo za Trst in Gorico). Omenjajo nas še nekateri zakoni, ki pa jih država sploh ne spoštuje, kot naprimer reforma kazenskega postopnika in reforma radia in televizije. (Mimogrede: vse štiri norme so bile sprejete na pobudo poslancev in senatorjev KPI v šestdesetih in sedemdesetih letih).

Toda Garibaldi dvomi še o marsičem. Izraža naprimer pomisleke o ozemeljski razsežnosti morebitnega zaščitnega zakona. Kaj to pomeni, razumemo vsi. Izpostavljen je pritisku KD in nacionalistov, ki nočejo upoštevati Slovencev iz videmske pokrajine in tistih Slovencev, ki živijo v mestnih jedrih Trsta in Gorice.

Proti zaščiti le-teh sta se še posebej izrekla oba demokrščanska župana, Richetti in Scarano.

Vprašati se moramo, seveda, ali so to osebni dvomi sen. Garibaldija, ali pa le politična omahljivost njegove stranke. Gotovo je, da pritisk nacionalistične desnice na lokalni in vsedrjavni ravni deluje v globino, čeprav smo mu zoperstavili iskreno pričevanje italijanskih demokratičnih in narodnostno mešanih organizacij, ki so nastopile v nedavnih avdicijah pred senatno komisijo.

Sedaj se je torej vse zataknilo. Nekateri demokrščanski krogi, ki so najbolj občutljivi za pritiske lokalne nacionali-

stične desnice, že računajo s tem, da jim bo uspelo izsiliti od vlade najslabšo inačico zakonskega predloga, v upanju, da se bo ponovil primer «osimskega dekreta» iz leta 1978. Če je kdo pozabil, bomo kar obnovili zgodbo. Tedaj je naša manjšina še upala v uresničevanja osimskih obljub, da bo vlada v poldrugem letu po ratifikaciji italijansko-jugoslovanskega dogovora zagotovila Slovincem zaščito, pa čeprav s svojim dekretom. Res je bil osnutek dekreta pripravljen, vendar je bil tako slab, tako poniževalno omejevalen, da ga Slovenci nismo mogli sprejeti in se nam je pridružila celo vlada dežele Furlanije - Julijske krajine. Vlada je tedaj pridobila na času, obenem pa se je izgovarjala, da je storila vse, kar je bilo v njeni moči. Ni sama kriva, če smo Slovenci... ne-nasitni.

Dokaj zgovoren se nam zdi tudi primer dežele Furlanije - Julijske krajine, kjer je demokrščanski predsednik Biasutti vrzel iz programa besedo o globalni zaščiti Slovencev in jo nadomestil z megleno formulo, ki zelo spominja na «goriški recept» o «zaščiti, ki naj ne moti italijanske večine». Žalostno je, da sta se s to formulo sprijaznili tudi stranki deželne koalicije, ki sicer zatrjujeta privrženost načelu globalne zaščite in sta v parlamentu vložili svoja zakonska osnutka - Slovenska skupnost in socialisti.

Postopek v parlamentu je ustavljen tudi zato, ker se morata senat in zbornica pred novim letom izreči o finančnem zakonu in državnem proračunu za prihodnje leto. Taka so pač nova pravila.

Ne moremo vedeti, kaj se bo zgodilo z vladno krizo. Če bi bila nerešljiva, bi predčasni razpust parlamenta dejansko

prekinil ves postopek. Če jo bo Craxi ali kdo drug uspešno premostil, bomo izgubili le nekaj tednov časa. Spričo stalnega zavlčevanja se take zamude res ne bojimo, čeprav bi si pričakovali, da bo nova vlada imela ob 10-letnici Osima in prej izrečenih obveznosti, tudi nekaj konkretnih točk v zvezi z manjšinsko problematiko. Hočes nočes bo novi ministrski predsednik moral spregovoriti o novonastalem položaju na Južnem Tirolskem, saj so se vse demokratične sile izrekle za uresničitev paketa ob upoštevanju nekaterih potreb italijanskega prebivalstva, ki je tam manjšina.

Večkrat smo poudarili, da ne maramo vzporejanja z Bocnom, bi si pa pričakovali, da se ne bo ponovila Craxijeva trditev pred avstrijskim kanclerjem Sinowitzem, češ da so «Nemci edina narodna manjšina v Italiji».

Prej ali slej bo moral parlament obnoviti razpravo o finančnem zakonu. To pa utegne postati dobra priložnost, ko naj politične sile v parlamentu pokažejo svojo dobro voljo glede naše zaščite. V finančni zakon bi lahko vključili postavko v zvezi z našo zaščito, kot kritje bodočega stroška, oziroma obvezo, da bo v poslovnem letu 1986 sprejet naš zaščitni zakon. Postavka ni povsem obvezujoča, saj postane izvršilna šele tedaj, ko bi stopil zaščitni zakon v veljavo. Tudi ne obvezuje nikogar glede vsebine, saj bi določala postavka samo okvirni znesek predvidenega stroška, ki se lahko stornira ali pa poveča, glede pač pa potrebe in okoliščine. Bi pa bil znak dobre volje, ki ga Slovenci še kako krvavo potrebujemo, če naj zaupamo demokratični Italiji in njenim obvezam.

Stojan Spetič

Zamotani nabrežinski vozeli

Pozdrav dosedanjega župana dr. Pavla Fonde in poročilo načelnika skupine KPI Ivana Širca na prvi seji občinskega sveta

Izid «DELA» smo odložili za cel teden, v prepričanju, da bomo bralcem lahko posredovali izid in oceno seje devinsko-nabrežinskega občinskega sveta. Toda sejo so odložili in se bo svet sestel v ponedeljek, 21. oktobra.

Znani so najnovejši predlogi, ki utegnejo omogočiti začetek pogajanj za obnovo domače uprave. Potem ko sta KPI in SSK podpisali programski dogovor o upravljanju občine, je PSI sporočila, da predlaga Slovenski skupnosti delitev županskega mandata s socialističnim zastopnikom. Vendar PSI vztraja, naj bi SSK pristopila k sredinski koaliciji s KD in LpT in razbila dosedanje zavetništvo s komunisti.

Razplet zadeve, ki se vleče že od poltja dalje, bo znan v prihodnjih dneh. Na tem mestu objavljamo posega naših dveh izvoljenih predstavnikov, dosedanjega župana dr. Pavla Fonde, ki se je tako poslovil od občanov devinsko-nabrežinske občine in pa načelnika KPI v občinskem svetu Ivana Širca na prvi seji.

Gospe in gospodje, dovolite, da vas pred prvo sejo novega občinskega sveta na kratko pozdravim.

Veliko časa je poteklo od volitev do skličenja občinskega sveta. Politična situa-

cija v naši občini je zapletena in vemo kakšne težave so pri sporazumevanju med strankami za izvolitev nove uprave.

Mislim, da so te težave tudi odraz kompleksnosti naše občine, ki je tako heterogena ne samo v narodnostni sestavi, ampak tudi v načinu življenja, potrebah in stremljenjih prebivalcev iste narodnosti v različnih zaselkih. Navsezadnje pa se tu križajo tudi ekonomske in politične silnice, ki imajo svoj izvor in svoje cilje izven meja naše občine.

Hočem verjeti, da si vsi želimo, da bi se končno začelo delo nove uprave in sicer v smeri iskanja tega, kar družijo različne komponente občine, in zavrača-

→

nja tistega, kar jih ločuje. Vedno smo se namreč zavedali, da se pregrade in jarki z veliko lahkoto ustvarjajo, a da jih je zelo težko odpravljati.

Kljub trenutnim in občasnim napetostim sem vendarle prepričan, da si celotno naše prebivalstvo želi sožitja in medsebojnega razumevanja, ne pa prevlade enega nad drugim, in da sta v daljši perspektivi treznost in kultura vedno močnejši od emotivnosti.

Za upravljanje tako težkega in kompliciranega področja, kot je naša občina, je potrebna trdna in sposobna uprava in želim vam, da bi vam prav to uspelo izpeljati.

V celih šestih mesecih upravljanja le rednega poslovanja se je odbor, ki sem ga imel čast voditi, potrudil, pa čeprav z okrnjenimi pristojnostmi, da je zagotovil ustrezno delovanje občine. Dovolite, da se tu zahvalim za to odbornikom, kot tudi občinskemu tajniku in vsem občinskim uslužbencem, ki so to omogočili.

Dovolite mi najprej lep pozdrav vsem prisotnim, občinstvu, časnikarjem, občinskim uslužbencem, starim in predvsem novim občinskim svetovalcem. Prav vsem želim dobro počutje in dobro delo v tej naši sredi, kamor nas je ljudstvo s svojim glasom izvolilo, da upravljamo to občino, kar ni vedno najbolj enostavna naloga. Namenoma sem uporabljal izraz upravljamo in se pri tem nanašal na ves občinski svet, saj sem trdno prepričan, da ni upravljanje naloge samega odbora ali večine, ki je odbor postavila, temveč vseh svetovalcev, pa čeprav v položaju opozicije. Večine, odbori in ljudje, se menjujejo, občinski problema-

tiki pa je treba vedno najti odgovore, ki naj bodo po možnosti tudi najprimernejši.

Že sam datum današnjega sklicanja pa zgovorno priča, da ni upravljanje lahka naloga, da na interese občine razne sile gledajo različno, da večine, odbori in ljudje v njih ne izhajajo zlahka iz volilnih rezultatov. Čez teden dni bo namreč odbil peti mesec, odkar se je ljudstvo z volitvami izreklo, vsaj navidezno pa je nabrežinski položaj še vedno na mrtvi točki. Pet mesecev pa je vsekakor težko razumljivo obdobje za izbire, ki so nedvomno težavne in delikatne, so pa tudi dovolj jasne, da bi jih vsakdo lahko opravil že mnogo prej, saj ostaja nabrežinski vozle nespremenjen, neglede na tržaške in deželne kolobocije.

To zavlačevanje nas je ves ta čas skrbelo in nas še skrbi. Naši dosednji odborniki, s tovarišem županom na čelu, so nas vsakodnevno opozarjali, da upravni posli ne trpijo tolikšne negotovosti in zavlačevanja, pa čeprav so tej nalogi nesebično posvečali ogromno časa in ogromno truda. In prav ob tem bi želel nameniti nekaj besed tovarišu županu, ki nas je pravkar pozdravil in se z namestitvijo novega občinskega sveta tudi formalno rešil upravnih dolžnosti. Tovarišu Pavlu Fondi izrekamo kot svetovalska skupina, kot stranka, najiskrenejši »HVALA« za ves trud, ki ga je v našo občino vložil, najprej kot odbornik, končno pa predvsem kot župan. Ob zahvali, ki nikakor ni formalnega značaja in ki upošteva domala vse nelahke žrtve, ki jih funkcija župana zahteva, naj gre tov. Fondi tudi priznanje, ki ne prihaja samo iz naših vrst, da je znal svojo nalogo izvrševati tako, da bolje res ne bi

mogel. S svojo sposobnostjo, resnostjo in trdnim delom si je povsod pridobil spoštovanje in ugled v tolikšni meri, da ga ne bo moral vsega vzeti zase: tudi naša občina je z njim pridobila pečat, ki se ne da zlahka zbrisati.

Zakaj torej tolikšno zavlačevanje? Lahko mirne duše že anticipiram razsodbe opozicijskih strank, češ da prejšnje večine enostavno ni več. Preveč enostavna trditev, saj bi lahko nesporno odgovorili, da tudi nove, alternativne večine ni, vsaj po doslej izraženih stališčih bi je ne smelo biti. Še nerešena situacija pa izhaja po našem mnenju iz izkrivljenege tolmačenja volilnih rezultatov, če so še sploh volilni rezultati tisti, ki v izbirah nekaterih političnih sil določajo smernice. In tu ne mislim samo na našo občino, temveč ne ogromne spremembe v krajevnih upravah širom po Italiji, ki nikakor ne izhajajo iz volje ljudstva, iz volilnih rezultatov, temveč iz nesprejemljivega barantanja znotraj petstrankarske koalicije v Rimu. Takšne operacije, ki jih običajno imenujemo »homogenizacija«, našminkajo pa jih tudi z najbolj neverjetnim in donečim političnim izrazoslovjem, pa nikakor ne moremo prethotapiti za demokracijo, v vseh mogočih oblikah ne.

Že vnaprej torej odgovarjam tistim, ki bodo kasneje govorili o volilnem porazu dosedanje koalicije in odločno zaniham, da je imel volilni rezultat ta pomen, tako iz številčnega kot tudi iz političnega vidika. Številčno lahko prejšnja večina šteje enako skupino svetovalcev, lahko pa rečemo celo, da je z velikim porastkom glasov PSI pridobila tudi v absolutnem merilu. Osip glasov KPI pa je jasno pokazal na redistribucijo znotraj večine, ki pa nikakor ni oznanjevala splošne alternative dosednji koaliciji.

Da je naša analiza pravilna dokazuje tudi ogromno število še nerešenih podobnih položajev v Italiji, vključno z upravami nekaterih velemest. Kar se v okviru krajevnih uprav dogaja prav po 13. maju, po metodah in razsežnostih lahko upravičeno označujemo za kriminalno. Pa ne le zaradi ohromitve storilnosti občin in temu sorazmernega padca javnih uslug, temveč zaradi hude rane, ki jo je utrpela verodostojnost krajevnih ustanov samih in s tem povezanost ljudstva z njimi. Pri nas je slika še bolj izmalničena: vsedrjavni »homogenizaciji« se priključujejo še nekateri krajevni faktorji, ki so še manj sprejemljivi. Vsem je namreč znano, da je rešitev nabrežinskega vozla pogojevala razvlečena deželna kriza in že od vsega začetka nerešen položaj uprave tržaške občine in pokrajine.

Našim občanom bo moral kdo objasniti, kaj neki ima opraviti z nabrežinsko občino »poenostavljenje« na deželi, sicer neuspehim izobčenjem socialdemokratov iz deželne vlade, kaj baran-

Ob pričetku sezone Slovenskega stalnega gledališča je v prostorih Kulturnega doma v Trstu organiziral Zgodovinski odsek Narodne in študijske knjižnice razstavo Rodik, prikaz rezultatov dela Arheološkega oddelka Filozofske fakultete v Ljubljani, Pokrajinskega muzeja v Kopru in drugih ustanov, ki že vrsto let proučujejo daljno preteklost primorskih krajev.

tanje institucionalnega predsedniškega mesta z odborništvom in obratno, kaj razmerje tržaških in furlanskih odborništev, kaj štafeta med Ricchetti in Cecovinijem, kaj vstop socialistov v tržaško občinsko in pokrajinsko upravo v zameno za melonarski vstop v deželno. Verjetno si ne bo nihče upal teh baletov, katerim smo bili priča v teh mesecih, spominjati, vsaj ob današnji priliki ne. Pa vendar lahko mirno rečemo, da v zavlačevanjih, ki so nas komaj danes in brez dogovorjene večine pripeljale v občinski svet, botrovali prav vsi gornji faktorji, da je ves ta čas nabrežinska občina bolj kot samostojen politični subjekt pomenila objekt barantanja.

Komunistična partija je kot stranka relativne večine sprožila pogajanja s socialistično stranko in Slovensko skupnostjo takoj po ocenah volilnih izidov, v skladu z volilnim programom KPI in s pozitivnimi izkušnjami levičarskih uprav v zadnjem desetletju. Takojšnjo pripravljenost smo dobili pri SSk, pa tudi od PSI nismo doslej slišali za alternativne izbire. Upravičeno torej lahko mislimo, da je še možno najti skupno pot upravljanja in ponoviti napredno koalicijo, katero smo z velikimi napori sklenili, jo gradili in utrjevali ob vsakodnevnih problemih, s katero smo dosegli zavidljive uspehe, če samo pomislimo na težavnost položaja.

Na prvo mesto tukaj postavljam doseženo stopnjo sožitja, ki se je kljub raznovrstnim hujskanjem usidrala med občani, potem ko je povojno tridesetletje načrtno in nasilno spremenilo podobo naše občine, ko je sovražstvo med tu živječima narodoma bilo pogoj ohranjanja oblasti na škodo domačega pre-

bivalstva. Prehojene poti, doseženih rezultatov, se morda ne zavedamo popolnoma, vendar pa smo skupaj sprožili proces, in kot občinska uprava tudi nudili nekatere instrumente, po katerem se to sožitje uveljavlja in se mora še naprej uveljavljati.

Takoj za tem pa moramo poudariti skrb za teritorij, katerega je ta večina pokazala, najprej z upravljanjem samim, nato pa še s pripravo primernega urbanističnega instrumenta. Na te rezultate moramo gledati tudi na podlagi vseh pritiskov, ki so prihajali in še prihajajo na našo občino, katerim ni bilo in ni lahko kljubovati. Rezultate bomo še bolj imeli na dlani v bodoče, vendar pa že danes lahko vidimo, kaj pomeni uravnotežen razvoj in razumemo, čemu bi lahko bili priča, ko bi ta teritorij ne upravljale napredne sile sedanje večine. Tudi nova varianta regulacijskega načrta spada v to skupno politiko teritorija, ki je, mimo ihtavih polemik in poceni provokacij, uravnovešena in dolgoročna. Vendar pa je odločilnega pomena način uporabe tega instrumenta, konkretno izvajanje načrtane urbanistične politike. Le-ta se v neprimernih rokah lahko spremeni v pravo protislovje načelom, ki so botrovali novi varianti regulacijskega načrta.

Edinstvenost našega teritorija pa je morda tudi eden od glavnih razlogov za ogromni pritisk, ki prihaja z raznih strani za politični preobrat v naši občini, ki bi drugače bila drugorazredne važnosti. Pomislimo samo na možnosti turističnega razvoja na naši obali in kakšne interese tak razvoj utegne premakniti; pomislimo pa tudi na špekulacije, ki se iz teh načrtov lahko izrodijo, če občina ni

v pravih rokah.

Skozi vsa ta leta smo bili tudi priča stalnemu podtikanju, da je napredna uprava, in z njo tudi večina, za katero se tudi danes zavzemamo, prevešena na slovensko stran, seveda na škodo italijanske večine. Zdi se nam nepotrebno takemu obrekovanju odgovarjati, saj za naše upravljanje govorijo dejstva sama. Prepričani pa smo tudi, da bi nam alternativna uprava ne prinesla enakega ravnotežja med tu živječima skupnostma, enakih naporov za sožitje in spoznavanje, enako skrb do bolj izpostavljenega, to je manjšine. Nasprotno postaja vsaki dan jasnejši načrt, da se dosedanjo večino zamenja z «nacionalno» večino in nacionalnim odborom, ki bi končno izražal sedanjo številčno premoč italijanske skupnosti in s tem tudi dejansko emarginiral manjšino, ki je tukaj doma.

Pa tudi ob tem nabrežinska občina ima kaj malo opraviti, nabrežinski interesi so tudi ob tem drugorazredni. Bobnanje na nacionalno problematiko v Nabrežini bolj koristi tržaškim sferam in ravnotežjem, bolj je uglaseno na rastočo šovinistično kampanjo, proti globalni zaščiti katere najgloblja funkcija pa je dejansko ta, da tržačane odvrača od bedaste slike, ki jo lahko vodilne sile prikazujejo s svojo brezpredmetno politiko paketov in paketičev, ki je Trst pripeljala do današnjega propadanja.

Silam, ki se zavzemajo za alternativo dosedanji večini, bolj stojijo pri srcu predčasne volitve, ki bi v Nabrežini pomenile sijajen zvon v spopadu med dvema narodnostima, ki bi našim občanom skalil mir, prijetno pa odmeval v ušesih tistih političnih sil, ki v Trstu tekmujejo v prehitevanju na desno in v obračanju kolesja zgodovine nazaj.

V tem smislu moramo tudi gledati na podobo in vlogo prvega občana, na tisto župansko mesto, ki je prepogosto kamen spotike v sestavi vsakršne koalicije. Dokler ne bomo deležni prepotrebne volilne reforme, ki bi to problematiko reševala na enostavnejši način (izgleda pa, da so v Italiji reforme stvar, ki se jo lahko samo čaka), mora pač župansko mesto izhajati iz dogovora strank, ki neko koalicijo sestavljajo.

Je pa župansko mesto tudi najvidnejši aspekt prisotnosti in vplivnosti neke stranke, mimo nedvomnega prestiža, ki osebno gre nosilcu takšne naloge. Seveda se vsi zavedamo, da je županovo delo posuto tudi s trnjem, kot lahko pričajo tisti, ki so preživeli takšno izkušnjo, in izraz preživeli nisem tu uporabljal slučajno. Še vedno imamo namreč pred očmi sliko komaj preminulega videmskega župana, katerega so strli skrb in napor tako težke naloge. Njegovemu spominu se tudi mi vsi ob tej priliki klanjamo.

Glede na našo stvarnost menimo, da

Prejšnji teden so v krožku Istria predstavili knjigo «Istra, razmišljanja za dialog», kjer so zbrani prispevki slovenski in italijanski zgodovinarjev z obeh strani meje o tej še vedno aktualni in sporni temi. Po pozdravu predsednika krožka Depangherja (na sliki) je o vsebini knjige širše govoril prof. Jože Pirjevec.

je vsaka izmed treh komponent, ki je v teh mesecih nešteto krat sedla za pogajalno mizo, da se obnovi sedanja koalicija, upravičena da mesto župana zahteva zase. Vendar pa menimo, da ta problem ne more in ne sme postati edini pogoj, da se obnovi večinska in napredna uprava, saj bi s tem dejansko omalovažili vse druge globlje razloge srečanja in sodelovanja. Tudi zaradi tega je KPI presodila, da umakne svojo kandidaturu in je s tem pripravljena glasovati za kandidata, ki je sprejemljiv za ostali stranki in ki naj na primeren način predstavlja celoto naše občine. Seveda gledamo z veliko zaskrbljenostjo na dejstvo, da dosedaj ni bilo doseženo soglasje okoli tega vprašanja, čeprav smo, vsaj z naše

strani, zastavili vse sile v tem dolgem posredovalnem delu. Vsekakor ne moremo soglašati s tistimi, ki to potegovanje zreducirajo na osnovno dilemo, če naj bo župan Slovenec ali Italijan. To potrjuje tudi današnje pisanje tržaškega »Piccola«, ki se je ves ta čas odlikoval po totalnem molku na račun Nabrežine, danes se pa ogreva za etnični dvoboj, ki ne obstaja, in ki leta 1985 ne sme obstajati. Ponovno se torej sklicujem na prejšnja izvajanja in hočem še enkrat poudariti nevarnost, da se pod takšnimi pretvezami skuša onemogočiti sporazum, ki stoji na dejstvih bolj kot na ljudeh, v prid drugačnim izbiram, katere bi bilo izredno težko zagovarjati, pa čeprav bi uporabljali polno mero fantazije.

Komunistična partija se bo do zadnjega zavzemala, da se obnovi napredna uprava, da se prepreči nevaren preokret v občini, ki je izpostavljena številnim preprihkom. Pozivam zato še enkrat napredne sile, ki so z nami doslej sodelovale, da poiščejo, brez nadaljnega odlaganja, rešitve, ki so vsekakor možne. Moj poziv pa razširjam tudi na druge politične sile z vabilom, da politično konfrontacijo v naši občini ohranimo v mejah tega, kar so koristi in potrebe našega prebivalstva, saj lahko gradimo le na trdnih temeljih, nikakor pa ne na ruševinah.

Ivan Širca

Zavzetost matičnega naroda za usodo svojih manjšin

Razprava o uresničevanju osimskih dogovorov in položaju Slovencev v zamejstvu v skupščini SR Slovenije, ki so se je kot gostje udeležili tudi predstavniki enotne delegacije - Pozdrav tov. S. Spetiča

Prejšnji tork so v Ljubljani zasedali vsi trije zbori skupščine delegatov SR Slovenije, da bi razpravljali o mednarodnih dogovorih s sosednimi državami in položaju Slovencev v zamejstvu. Dejanstvo gre za priprave na skupščinsko razpravo, ki bo v Beogradu in na kateri bodo ocenili deset let izvajanja osimskih dogovorov med Italijo in Jugoslavijo.

Vzdušje v slovenski skupščini je odražalo tudi posebnost sedanjega trenutka Slovenije v jugoslovanski federaciji, ko je v teku bitka za razpoložljivost z devizami in sploh problematika mednarodnih odnosov. Odražala pa se je tudi zavzetost Slovencev za usodo lastnega naroda na pragu tretjega tisočletja. Nič čudnega, torej, če je bilo slišati marsikatero besedo o splošni usodi slovenskega naroda in, v tem okviru, tudi njegovih raztresenih udov, narodnih manjšin v sosednjih državah.

Na seji treh zborov delegatov slovenske skupščine so, kot gostje, sodelovali tudi neposredno zainteresirani: predstavniki slovenskih manjšin v Italiji in Avstriji. Iz tehničnih razlogov je bil odsoten delegat porabskih Slovencev iz Madžarske. Zdi se, da je bilo vabilo na sejo poslano z veliko zamudo. Res je, da se je to zgodilo tudi Slovencem v Italiji in Avstriji, a so bile težave s tem v zvezi hitreje premoščene, kar očitno ni moglo v družbi, kot je Madžarska.

Iz Avstrije sta se zasedanja udeležila

predsednik Zveze slovenskih organizacij Feliks Wieser ter predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Matevž Grilc. Iz Italije pa je prispela enotna slovenska delegacija, ki so jo sestavljali Ferruccio Clavara (za kulturna društva Slovencev iz videmske pokrajine), Stojan Spetič (KPI), Klavdij Palčič (SKGZ), Rafko Dolhar (SSk), Filibert Benedetič (PSI) in Marija Ferletič (SSO). Čeprav ni prvič, da slovenska skupščina zaseda in vabi predstavnike narodnih manjšin, je pa vendarle novost udeležba enotne slovenske delegacije. Iz nerazumljivih razlogov so namreč Slovence v Italiji doslej zastopali na podobnih sestankih samo predstavniki SKGZ in Slovenske skupnosti. To je najbrž posledica tako imenovane »koroške sheme«, se pravi razdelitve neke manjšine na dva tabora, brez strankarskih zaveznikov, ki so jo nekateri v Ljubljani birokratsko hoteli uveljaviti tudi v našem primeru. Nekaj takih poskusov je bilo tudi sedaj in se še ponavljajo na raznih ravneh, kot so n.pr. nekatera manjšinska srečanja ali organizacija kulturnih dnevo v Cankarjevem domu. Upati je le, da bo »koroška shema« prejšle izginila iz misli nekaterih posameznikov na vrhu matičnega naroda, saj je prej zastor pred stvarnostjo, ki jo je treba vendarle razumeti, če jo hočemo spreminjati, kot pa poenostavljena sinteza s politično jasnimi predznaki. Žal se ta »koroška shema«, ki predpostavlja tudi splošno ne-

gativno stališče demokratičnih strank do Slovencev, kot na Koroškem, pojavlja tudi v nekaterih uradnih dokumentih in gradivih za razpravo. Mi smo bili na to zelo občutljivi in smo zato tudi ustrezno reagirali. Rezultat tega je tudi nastop enotne slovenske delegacije v skupščini SR Slovenije. Govor predstavnika KPI objavljamo v celoti, zato bomo tu iznesli le osnovne misli iz posegov ostalih predstavnikov. Clavara se je zahvalil za pomoč, ki so jo beneški Slovenci prejeli po potresu. Poudaril je, da ni mogoče misliti na zakon o zaščiti Slovencev, ki bi izključil najšibkejšje, se pravi rojake v videmski pokrajini. Klavdij Palčič je opozoril predvsem na to, da se je politično vzdušje v Furlaniji - Julijski krajini močno skvarilo in vrnilo vsaj za dvajset let nazaj. To je posledica zaveznitva med LpT in KD, o čemer pričajo številne epizode, v katerih nastopajo kot protagonisti tržaški župan Richetti in drugi nacionalisti. Medtem pa se nadaljuje zavlačevanje razprave o zaščitnem zakonu, ki ga je Craxi obljubil februarja (rok je bil deset dni), v resnici pa še čakamo nanj. Rafko Dolhar je poudaril vlogo svoje stranke in solidarnost etničnih in avtonomističnih gibanj v Italiji. Filibert Benedetič (PSI) je bil mnenja, kot večer prej Josip Vidmar, da smo Slovenci v zamejstvu razklani in šibki, zato je enotni slovenski kulturni prostor naša edina rešitev. Marija Ferletič je za SSO poudarila vlogo katoliških organi-

zacija med slovensko manjšino in obtožila matično Slovenijo, da jih je doslej prezirala.

V razpravo v skupščini so prvi, s poročili, posegli predsednik slovenske vlade Šinigoj, nato Hartman za SZDL, Rudi Čačinovič za mednarodnopolitično komisijo skupščine SRS in posamezni delegati. Med njimi vsi omenjajo Cirila Zlobca, ki je poudaril, da je treba enotnost slovenskega naroda uresničevati ob spoštovanju pluralizma in nasprotij, vendar ne gre nikakor podcenjevati razprave delegatov mejnih občin iz Sežane, nove Gorice in Tolmina. Vsi so ugotovili, da Italija prepočasno uresničuje osimske dogovore in še posebej tisti del, ki se nanaša na notranje varstvo slovenske manjšine. Vsi so zato priporočili skupščini, naj jugoslovanski federaciji priporoči odločnejši nastop v bilateralnih pogovorih. (Kot je mogoče sklepati, gre za priprave na obisk predsednice jugoslovanske vlade Milke Planinc v Italiji, najbrž konec jeseni, kakor tudi priprave na obeležanje desetletnice osimskih dogovorov).

Velik poudarek je bil tudi dan dobrososedskim odnosom in politiki odprte meje, kakor tudi vlogi demokratičnih sil italijanskega naroda, ki podpirajo boj manjšine.

V imenu KP Italije, kot sestavnega dela enotne slovenske delegacije, je na seji skupščine SRS kot gost nastopil tov. Stojan Spetič, ki je dejal:

Vsekakor je dejstvo, da lahko predstavniki narodnih manjšin izza meje nastopamo pred slovensko skupščino, pozitivna posledica odnosov, ki so bili uresničeni na tem prostoru Evrope v dolgih desetletjih boja demokratičnih sil, in so zasidrani v skupnem boju primorskih in beneških Slovencev, Furlanov in Italijanov proti fašizmu in tujim okupatorjem.

Pred 30 leti je Edvard Kardelj prav v slovenski skupščini označil pomen mednarodnih jamstev za Slovence, ki so ostali v Italiji po podpisu londonske spomenice o soglasju. Poudaril je, da ti dogovori ne bodo avtomatično zagotavljali pravic, pač pa bodo pomagali Slovincem v boju za uresničevanje enakopravnih odnosov.

Strinjamo se s skupnim spoznanjem, ki je bilo zapisano v osimskih dogovorih, da je zaščita narodnih manjšin problem notranjega značaja vsake izmed podpisnic, ki potrjujejo privrženost načelu najboljše možne zaščite. Komunisti slovenske in italijanske narodnosti na Tržaškem, Goriškem, v Furlaniji, vso povojno dobo izhajamo iz prepričanja, da je zaščita slovenske manjšine v Italiji naša skupna častna dolžnost, preizkusni kamen demokratične zrelosti italijanske družbe. Zato tudi nenehno in na vseh ravneh mobiliziramo vse demokratične in progresivne sile manjšine in ve-

čine, da se utrdi spoznanje o nujnosti uveljavljanja kulture sožitja, vzajemnega spoznavanja, spoštovanja in sodelovanja na enakopravni ravni, kar je mogoče samo z odobritvijo globalnega zaščitnega zakona. KPI je prva predložila italijanskemu parlamentu, že pred 15 leti, osnutek zaščitnih norm, ki ga je izdelala ob sodelovanju vseh manjšinskih organizacij. Pozneje ga je še obogatila. Generalna sekretarja Berlinguer in Natta sta dajala velik pomen vlogi slovenske manjšine kot subjekta lastne usode. To načelo je Natta utemeljil letos pomladi, ko je sprejel enotno delegacijo Slovencev v Italiji in ji zagotovil, da bodo komunistične parlamentarne skupine nadaljevale boj za odobritev zaščitnega zakona načelno, vendar brez togosti. Iskanje skupnih rešitev bo partija uravnavala s soglasjem enotne delegacije, torej slovenske manjšine.

KPI je namreč čutila in čuti odgovornost za usodo Slovencev v Italiji, saj v svojih vrstah združuje veliko število slovenskih članov, na volitvah pa prejema večino njihovih glasov.

KPI zagotavlja Slovincem v Italiji neposredno zastopstvo v državnem parlamentu in torej tudi v organih, kjer poteka (žal prepočasno in protislovno) razprava o zaščitnem zakonu. Obenem se slovenska manjšina v Italiji preko komunistične partije uveljavlja v vseh zakonodajnih in upravnih organih, kot je deželni zbor FJK, tržaška, goriška in videmska pokrajina, veliko število slovenskih in narodnostno mešanih občin.

Sodelujemo v vodstvu vseh pretežno slovenskih občin na Primorskem in v marsikateri občini slovenske Benečije. Te krajevne uprave so temelj doslej uresničenih pravic slovenske manjšine, brez

katerih bi bil asimilacijski proces znatno hitrejši.

Povsod skušamo uresničiti politiko medsebojnega spoznavanja in enakopravnosti, o čemer so se lahko prepričali mnogoteri predstavniki matičnega naroda, ki so obiskali naše kraje. Obenem potrjujemo neodtujljivo pravico manjšine, da goji plodne odnose z matičnim narodom.

Prav zato, ker je med nami sedaj spet na stežaj odprta meja, ker se med slovensko manjšino in matičnim narodom že desetletja spletajo mreže raznovrstnih stikov in skupnih dejavnosti, menimo, da je potrebno zagotoviti vsem Slovincem natančne informacije o našem življenju in boju, o organiziranosti, o političnih in strankarskih razmerah, ki so v marsičem svojevrstne. Vsako poenostavljanje vodi k birokratskim pristopom.

Ob desetletnici Osima ugotavljamo, da se še vedno zatika postopek za odobritev zaščitnega zakona v državnem parlamentu. V teku je namreč močna ofenziva nacionalističnih in revanšističnih sil, katerim se povoljno uklanjajo vladajoče stranke, predvsem krščansko demokratska. Vsiliti nam hočejo vindišarstvo, preštevanje, omejene pravice in izločitev beneških Slovencev.

V odgovor na te pritiske se trudimo, da bi v čimvečji meri mobilizirali vse demokratične in progresivne sile v večinskem narodu. Zdi se nam pozitivno, da se je na desetine italijanskih in narodnostno mešanih organizacij prijavilo letos pomladi in pred poletjem v italijanskem senatu in da so pred pristojno zakonodajno komisijo pričali o enotni želji, da se slovenski manjšini dokončno prizna potrebno varstvo. Med temi organizacijami so bile tudi strukture ka-

Na pobudo Skupine 85 je bila v petek 4. oktobra v dvorani «Assicurazioni Generali» predstavitev Bresanove knjige «Pustolovščina besede».

toliške cerkve, mladina, učitelji, bivši istrski begunci, kulturno prosvetne organizacije, predvsem pa največji italijanski delavski sindikat, splošna konfederacija dela, ki se je odločno postavila na našo stran. Vsak razsoden politik sedaj ve, da ne izbira med enakovrednimi pritiski, pač pa med omiko in mračnjastvom, med demokracijo in prisilo.

V tem trenutku je za našo manjšino življenske važnosti povezovanje Slovencev, ki so dosegli kljub pluralistični razvejanosti že visoko stopnjo akcijske enotnosti, in naprednih Italijanov. Prepričani smo namreč, da je uspeh boja za globalno zaščito odvisen tudi od tega, kako nam bo uspelo osamiti na vsedržavni ravni nacionalistične in revanšistične sile.

Visoko cenimo stališče Jugoslavije, ki poudarja, da si pričakuje tak zaščitni zakon, da bodo z njim zadovoljni Slovenci v Italiji. Prepričani smo, da bo pri tem stališču vztrajala.

Pri nas tudi poudarjamo, da bo vsak člen zaščitnega zakona sad naše enotnosti in bojevitosti. Komunisti smo sestavni del delovanja enotne delegacije, ki je ustaljena oblika zastopanja in mobiliziranja naše javnosti in v kateri se krešjejo stališča politično in kulturno zelo različnih skupin. Našli smo skupen jezik, ker imamo skupne interese, kljub temu, da smo nekateri v opoziciji, drugi pa sodelujejo v vladnih kombinacijah in zavezništvi. (Za to enotnost, ki je porok naših uspehov, smo komunisti pripravljeni žrtvovati marsikaj, ne pa svojega bistva, svoje globoke zasidranosti med slovenskimi in italijanskimi delovnimi ljudmi, v njihovi zgodovini in v njihovih upanjih).

V tem duhu pozdravljamo današnjo skupščino in želimo vsem delegatom, da bi dobro delali in s svojim delom prispevali k večjemu razumevanju naše stvarnosti in izboljšanju odnosov med našimi državami.

Še posebno topel pozdrav pa naj gre našim rojakom na Koroškem in v Porobju, ki z nami delijo usodo narodnih manjšin. Vsi namreč opravljamo pomembno vlogo povezovalca sosednjih narodov, smo torej glasniki miru in prijateljstva. Zato se tudi skupaj borimo proti silam, ki na tem koncu Evrope spet osporavajo dokončnost meja in se z gesli o etnično čistem prostoru povezujejo z ostanki najbolj krvave preteklosti naše celine.

Mi vsi, pripadniki mirovnih in demokratičnih gibanj, lahko veliko prispevamo k temu, da se na našem srednjeevropskem prostoru poiščejo zgledne, progresivne rešitve manjšinskega vprašanja, da se uveljavi kultura večjezičnosti in kulturnega pluralizma.

To je, konec koncev, prispevek, ki ga lahko zamejski Slovenci damo k splošnemu razvoju slovenskega naroda na pragu novega tisočletja.

«Kuzlin sin...» in suverenost

V angleščini obstaja izraz «Son of bitch!», kar je mogoče v omiljeni obliki prevesti s psovko «kuzlin sin». nanaša pa se na moralno neoporečnost matere človeka, ki ga nekdo žali.

Indro Montanelli, ki je reakcionar, toda dober novinar, je te dni napisal, da je izraz «kuzlin sin» večkrat uporabil ameriški predsednik Ronald Reagan v pogovorih s Craxijem in italijanskimi voditelji ter tako pokazal (poleg svoje robatosti) tudi prezir, ki ga čuti do «podrejenega zaveznika», ki ga prvič v dolgih desetletjih ni ubogal in je ravnal skladno s svojimi državnimi interesi, ko je dopustil palestinskemu funkcionarju Abbasu, da zapusti italijansko ozemlje kljub ameriški zahtevi o izročitvi.

Podrobnosti so bralcem znane. Nam gre samo za poudarek, da pove en sam žaljiv izraz več kot vse diplomatske note. Za Reagana je Italija le oddaljena provinca ameriškega imperija, kjer se dogaja nekaj nenavadnega. «Kuzlin sin» pa je vsakdo, ki se ne podreja ameriškim interesom, pa čeprav brani svoje, ki so prav tako in še bolj vredni spoštovanja. Italija se je postavila na stran Palestincev, ko so izraelska letala napadla sedež PLO v Tunisu in zasejala smrt med civilnim prebivalstvom.

Še tako ogaben umor treh izraelskih turistov (?) na Cipru ne more opravičiti represalije, maščevalne akcije v razmerju 20 talcev za vsakega ubitega Izraelca. Mi, ki zaradi žrtev v drugi svetovni

vojni in zato, ker smo se od vsega začetka bojevali proti fašizmu, nimamo kompleksov krivde pred židovskim svetom, lahko mirne duše primerjamo logiko Izraela s krvavo prakso Hitlerjevih oficirjev na okupiranih ozemljih Evrope. Izraelu gre to zelo na živce, vendar se sklicevanje na medvojne žrtve tu ne more obnesti. Jud je, ki so končali v Hitlerjevih pečeh, so odklanjali nasilje, tembolj pa politiko maščevanja, čeprav je zapisana v stari zavezi.

V resnici so izraelska letala pod bombami hotela pokopati PLO in z njo tudi vsako upanje na miroljubno rešitev bližnjevzhodne krize ter palestinskega vprašanja.

Sledila je dramatična ugrabitev potniške ladje «Achille Lauro», ki se je srečno zaključila predvsem zaradi diplomatske spretnosti italijanske vlade in palestinskega posredovanja. PLO Jaserja Arafata se je spet pojavila pred celim svetom kot sila miru, posredovanja in zmernosti. Tudi to ni bilo po godu amerškemu predsedniku Reaganu, ki je navdihnil izraelski bombni napad na Tunis, skladno pač z logiko «razkazovanja mišic». Če mirovnega načrta kralja Huseina in Jaserja Arafata niso pokopale bombe v Tunisu, naj bi ga ameriška letala s Saratoge, ki so prestregla nad Sredozemljem egipčovski boeing in ga preusmerila v bazo NATO na Siciliji. Reagan si je pričakoval, da bo k politiki «ja-
→

Prizor z manifestacije tržaških dijakov.

strebov» in razkazovanja mišic pritegnil tudi Italijo, ki bi morala tako preklicati vse diplomatske napore v smeri pomiritve na Bližnjem vzhodu. Najbrž je bil Reagan prepričan, da mu bo uspelo, saj se je italijanska vlada tudi v tej zadevi vedla dokaj protislovno in dvoumno, pa tudi vsa poveljna zgodovina ni od muh. To se ni zgodilo. Na tehtnici so bili ita-

lijanski državni interesi, suverenost in neodvisnost ter ameriška objestnost. Rezultat je znan. In tudi reakcija. Nekdo, ki je očitno še najbolj vpleten v «atlantsko logiko» (obrambni minister), se je takoj maščeval in dal pobudo za vladno krizo.

Ne glede na to, kako se bo vsa zadeva končala, je to dobra lekcija za Evropo

in tudi Italijo. Komunisti tudi tokrat nismo zasledovali samo strankarskih interesov. Po potrebi lahko tudi podpremo vladno politiko, če se postavlja v bran državne suverenosti in neodvisnosti, kakor tudi pravic palestinskega naroda. Tudi z vlado, kateri smo do zadnjega nasprotovali zaradi njenih notranjepolitičnih izbir.

Vlada jemlje revnim in daje bogatim

Finančni zakon: plačujejo vedno najšibkejši

Konzervativen predlog KD in polom politike PSI - Komunisti predlagajo rešitve za sanacijo gospodarstva in razvoj - Potreben je širok in razčlenjen boj

O finančnem zakonu, ki ga je predlagala vlada, smo že dosti brali. V njem se ponavljajo, in to v še hujši obliki, dosednji ukrepi petstrankarske politike, ki prizadenejo predvsem ostarele, bolne, odvisne delavce in delavce v dopolnilni blagajni; na drugi strani niti ena sama pobuda ne skuša odpraviti nepravilnosti davčnega sistema ali finančnih rent, ki jih nasprotno takšna politika podpira. Demokratski minister Gorja trdi, da mora država vzpostaviti ravnotežje v bilanci in hoče zato s temi nepravilnimi ukrepi zmanjšati izdatke za 20.000 milijard, istočasno pa nasprotuje omejevanju finančnih rent, ki stanejo državo 70.000 milijard letno.

Vladna politika ni samo nepravilna, ker prizadene najbolj izpostavljene sloje, je tudi zgrešena, saj ne postavlja pogojev za resnično sanacijo državnega proračuna, za gospodarski razvoj. KPI je v tem času predložil parlamentu svoj načrt za sanacijo gospodarstva, s katerim se strinjajo tudi določene vladne sile. Med predlogi KPI je preureditev količnikov IRPEF, povrnitev fiscal-drag, uvedba davka na premoženje in obdavčenje državnih vrednostnih papirjev.

Toda zavedati se moramo, da bo edino široko gibanje delovnih ljudi sposobno zoperstaviti se načrtom vlade, braniti življenjske pogoje najšibkejših in omogočiti novo politiko razvoja in reform.

Finančni zakon: točka za točko

Zdravstvo

Od 1. januarja 1986 bodo morali zdravstveni plačati ticket za 25% cene za

vsa zdravila in izvide. Vsak recept bo stal 2.000 lir. Zakon predvideva, da avtonomne dežele, kot je naša, lahko zvišajo ticket.

Sloji z najnižjimi dohodki bodo oproščeni ticketa, toda v bistvu bomo plačali skoraj vsi, saj se za določanje oprostitve ne bo upošteval več individualni dohodek, temveč družinski, kjer je življenjski minimum na osebo določen na 4.728 tisoč lir, kar odgovarja minimalni pokojnini. Ticketa torej ne bo plačevala družina z dohodkom 12.863 tisoč lir letno, če jo sestavljajo štiri osebe, za dohodek 18-ih milijonov je potrebno, da so v šestih, in tako dalje.

Pokojnine

Premična lestvica ne bo poskočila več vsake tri mesece, ampak vsakih šest: v bistvu je okrnjena. Prostovoljni prispevki samostojnih delavcev se zvišajo, pokojnine ostanejo iste.

Elektrika, telefon in pošta

Vlada je poverila CIP nalogo, da spremeni cene storitev ENEL in SIP. Pred-

videva se, da se bo račun ENEL zaradi odprave pasu za družbeno rabo zvišal za več kot 35%, račun SIP pa 15%. Podobne poviške bo verjetno uvedla poštna služba.

Javni prevozi

Železniške vozovnice se bodo podražile za 6%, posebne vozovnice za študente in delavce, ki se vozijo v službo vsak dan, pa za 20%. Mestni avtobusi se bodo občutno podražili: listek bo stal 500 lir (600 v mestih z nad 200.000 prebivalcev), mesečne karte in listki z enournno veljavo bodo dražji za 50%.

Šolske pristojbine in univerzitetne takse

Po zvišanju tarif za prevoze še nov udarec pravici do izobrazbe: vpisnina in šolnina za višje srednje šole bo znašala 130.000 lir letno, vpisnina na univerzo 100.000 lir in letna taksa 300.000 lir.

Družinska doklada

Do nje nimamo več pravice za prvega otroka ne za starše.

Dopolnilna blagajna

Ponovno se uvede obdavčenje 8.65% na nakaznico iz dopolnilne blagajne, ki jo je vlada že uvedla pred časom, a jo je morala umakniti zaradi pobud KPI v parlamentu in delavskih bojev.

Občinski davki

Vlada je zmanjšala fond za občine za 1.500 milijard in pooblastila občine, da same zberejo to vsoto z dodatnim obdavčevanjem uslug, ki so jih delavci že plačali z obdavčenjem dohodka.

Pravična politika za razvoj je mogoča

Predlogi KPI

1. Primanjkljaj

Vlada mora predložiti natančen načrt za odpravo državnega primanjkljaja v srednjem roku.

2. Razvoj

Razprava se ne sme omejiti le na porazdelitev sredstev, obsegati mora tudi in predvsem način zbiranja, to se pravi procese akumulacije. V bistvu se s tem odpira vprašanje vloge finančne politike v gospodarskem razvojnem načrtovanju in podpiranju zaposlovanja. Predlogi zadevajo predvsem jug države, prevoze, telekomunikacije, energijo, aktivno politiko do tržišča dela (mobilnost, prispevki za brezposelne, dopolnilna blagajna, part-time, delovni urnik, mladina, zaposlovanje, poklicno usposabljanje, solidarnostne pogodbe).

3. Davčni sistem

Skupni davčni pritisk se ne sme znižati, mora se pa spremeniti struktura obdavčenja: sistem Irpef, kjer se mora odpraviti fiscal-drag iz let 1984-86 in povrniti fiscal-drag iz leta 1985 (v ta namen sta KPI in Neodvisna levica že predložili poslanski zbornici in senatu dva zakonska osnutka); zvišanje deleža po-

srednih davkov v okviru celotnega davčnega priliva; racionalizacija obdavčenja dohodkov od kapitala, vključno z novimi državnimi obveznicami; uvedba davka na premoženja; definiranje davčnih olajšav za podjetja; preureditev sistema socialnih dajatev.

4. Zdravstvo

V okviru vsedržavnega načrta za zdravstvo se morajo definirati standardi uslug in postopoma zmanjšati obseg konvencij s privatniki. Farmaceutski priročnik mora biti učinkovit in primeren za široko uporabo, sanitarni delavci morajo poleg tega biti na razpolago s polnim časom.

Organi, ki odločajo o izdatkih, morajo biti polno odgovorni glede izdatkov, ki prekoračijo predvidene standarde.

5. Socialno skrbstvo

Pokojninski izdatki se morajo postopoma ločevati od socialnih. Ravnovesje med skladoma se lahko doseže z predhodnim večletim načrtovanjem stroškov, ki gredo na račun državne blagajne, periodičnim preverjanjem dajatvenih količnikov in ukrepi, ki naj omogočajo prihranke, na področju kopičenja po-

kojnin in dohodkov od dela (odvisnega in samostojnega) ter neposrednih in reverzibilnih pokojnin, in še z ukrepi, ki naj odpravijo neupravičene prednosti pri obračunavanju pokojnin in postavijo resnejše kriterije za dodeljevanje socialnih prispevkov in uslug.

6. Prihodki krajevnih uprav

Do leta 1987 morajo dežele in občine ponovno pridobiti finančno samostojnost. Državni prispevki za leto 1986 morajo pokrivati dejansko inflacijsko rast stroškov.

7. Javne službe

V okviru obnovitve pogodb naj se ne opredelijo le abstraktni najvišji zneski za izdatke, vključevati je treba tudi natančne predloge za delovne urnike, organizacijo, zaposlovanje, profesionalnost, produktivnost, tako da se postopoma oslabijo mehanizmi, ki avtomatično in nekontrolirano višajo plače, s ciljem, da le te ostanejo pod nivojem rasti bruto nacionalnega produkta.

8. Dohodkovna politika

Pogodbe za javne službe naj postanejo osnova za pogajanja v privatnem sektorju v okviru sklopa predlogov, ki naj rešujejo vprašanje indeksov v členih, ki urejajo prilagajanje na spremenjene cene, predvsem pa vprašanje revizij cen, ki nekontrolirano dvigajo številne komponente javnih izdatkov.

Zakaj davek na premoženje

Odgovarja senator Cavazzutti

Davčna reforma je slonela na prepričanju, da v moderni družbi prevladujejo velike proizvodne enote, bodisi privatne kot državne, in da torej dohodek od odvisnega dela predstavlja daleč največji del davčne osnove. Razvoj italijanske družbe je pa ubral drugačno pot z velikim številom srednjih in malih, oziroma osebnih podjetij, kjer takšna obli-

ka obdavčevanja ni enostavna. Na ta način je davčni sistem primoran, če želi ohraniti določen priliv, da vedno bolj pritiska na odvisne delavce, ki so tudi vedno manj številni, enostavno zato ker dohodke drugih zelo težko ugotavlja.

Davek na premoženje bi bil realističen pristop k tej situaciji. Ko govorimo o premoženju mislimo tako na nepre-

mičnine (glede katerih bi bila istočasno potrebna preosnova nekaterih davkov kot so Ilor in Invim), kot na premične vrednosti, na primer delnice in obveznice, bodisi privatne kot državne, ki so v posesti fizičnih ali pravnih oseb. Zaradi širine tako opredeljene osnove bi količnik lahko bil zelo nizek, okoli 0,5%, bi pa prinesel v državne blagajne mnogo več od tistega, kar bi izgubila z zmanjšanjem količnikov drugih neposrednih davkov. Moram poudariti, da se ta davek obračunava ne na osnovi vrednosti premoženja, temveč na osnovi letnega donosa premoženja.

Obdavčenje državnih vrednostnih papirjev je pri tem posebnega pomena. Najprej bi to bilo dejanje pravice, ne razume se namreč zakaj morajo biti dohodki od kapitala tako različno obdavčeni (25% za obresti bančnih depozitov, 12,5% za zavarovalne police na življenje, progresivno obdavčenje Irpef za delniške dividende). V zvezi s tem smo predložili poslanski zbornici zakonski osnutek, prva podpisnika sta Visco in Napolitano, ki predvideva, da se v roku štirih let doseže enako obdavčenje vseh dohodkov od kapitala s postopnim obdavčenjem državnih vrednostnih papirjev in istočasnim znižanjem količnikov na bančne obresti.

Garibaldi: plavajočih 1.000 (ali koliko več?) milijard.

ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT

Martina Gherlani

Slovenski športniki v deželnih vrstah

Na mladinskih igrah, ki so se zaključile 6. oktobra v Rimu je v sklopu reprezentance Furlanije - Julijske krajine nastopilo tudi nekaj slovenskih športnikov. Njihova kakovost letos žal ni bila na tako visoki ravni kot v nekaterih od prejšnjih let. Velika novost mladinskih iger 1985 je bila udeležba italijanskih mladincev in mladink iz Istre in Reke. Na igrah že več let nastopajo otroci izseljencev iz mnogih evropskih držav.

Nekaj slovenskih športnikov je pred tem zastopalo deželo FJK na igri treh dežel v Postojni. To tekmovanje, ki vsako leto konec septembra zbere več desetini športnikov in športnic iz naše dežele, Slovenije in Koroške, bo prihodnje leto potekalo v Čedadu.

Pred kratkim je bilo v Massi državno atletsko prvenstvo za mladinske kategorije. V reprezentanci FJK je med drugimi nastopala tudi atletinja Bora Martina Gherlani, ki je dosegla zelo dobro četrto mesto v metu kopja z rezultatom 34,58 m. 14-letna atletinja je tudi deželna rekorderka v tej panogi z znamko 36,20 m.

Za Jadran
poraz tudi doma

V drugem kolu košarkaške B-lige je Jadran pred domačim občinstvom zabeležil drugi poraz. Po uvodnem srečanju v Montecatiniu ga je v Trstu premagalo bolj izkušeno moštvo Cagiva iz Vareseja. Kljub odlični igri Marka Bana so gosti nabrali že v prvem polčasu 10 točk naskoka, po odhodu iz igrišča tega igralca pa prednost še povečali. V zaključku je Cagiva seveda nekoliko popustila in končni izid 73:81 številčno ni bil porazen. S prikazano igro Jadran ni zadovoljil.

Drugo kolo je odigral tudi Kras v ženski namiznoteniški ligi. Tekma proti Vigorju iz Ternija je bila zgolj formalnost za kar je čist izid 4:0 očiten dokaz.

Atletska sezona, ki se hitro bliža svojemu zaključku je na pokrajinskem prvenstvu v mladinskih mnogoboju zabeležila nekaj lepih uspehov za predstavnike Bora. Med kadetinjami je Martina Gherlani osvojila prvo mesto v četverboju, v nižji starostni kategoriji dečkov in deklic pa sta Iztok in Maja Pečar zasedla drugi mesti. Skupinski uspeh je potrdil precejšnje zanimanje katero Bor posveča raznolikosti pri pripravi svojih atletov in atletinj.

V amaterskih nogometnih ligah so odigrali v nedeljo četrto oziroma tretje kolo, ki je bilo kot prejšnje ugodno za slovenska društva. V drugi kategoriji je Zarja z 2:0 premagala Begliano, Vesna pa je izenačila z miljsko Fortitudo (2:2).

V tretji kategoriji sta izdatno zmagali Gaja in Primorje. Enajsterica iz Padrič in Gropade je s čistim 3:0 odpravila vrsto iz Brega, Prosečani pa so na tujem s 4:1 izigrali Chiarbolo. Trebenski Primorec ni šel preko 2:2 v dvoboju s CUS-om, ki se je očitno okrepil v primerjavi z jedrom lanskim Barbariansov,

Nova melonarjada

Po mestnih ulicah so se pojavili pripadniki odbora za pospeševanje gradnje novega stadiona in zbirali podpise, ki naj bi tudi številčno opomnili mestno upravo, da je nogomet orožje v rokah volivcev.

Brez resnih ugovorov megalomanskemu načrtu je zelo možno, da bodo pobudniki zbrali res veliko število podpor, posebno sedaj ko se Triestina dobro drži.

Da je podpora upraviteljev zamisli o novem stadionu gola demagogija dokazuje dejstvo površne skrbi, ki jo občina ima za že obstoječe objekte. Atletsko tekališče «Grezarja» je ob naravni obrabi že nakaj let brez črt, ki bi jasno označevale proge. Občina baje nima denarja in delovne sile za zelo skromno opravilo. Isto tekališče je poleg tega pred začetkom nogometnih tekem podvrženo «bombardiranju» z zažigalnimi petardami. Nekaj let so občinski delavci mirno puščali, da je drag tartan gorel in le kak uvidevnejši posameznik s čutom odgovornosti je po lastni iniciativi ogenj zadušil ali petardo brnil stran. Luknje in madeži na progah so jasen znak brezbrčnosti. Komaj v zadnjih mesecih so se na strateških točkah pojavili gasilci, ki ogenj takoj pogasijo.

Na Kolonji so pred več meseci dokončali s preureditvijo atletskega stadiona. Zasluga za uspeh gre zavzetosti posameznikov nekaterih tržaških klubov, ki so skoraj dobesedno porivali postopek iz urada v urad in uspeli, da je odločitev padla še med komisarsko upravo. Z nastopom izvoljene uprave je dopolnitev objekta zamrla. Manjka nekaj osnovnih pripomočkov in nekaj športnega orodja. Morda občina upa, da bo začel stadion propadati in bo v jurišu začela misliti na novega. Prava potrošnost torej: ko se pepelnik v avtu napolni ga ne očistiš. Raje zavržeš avto!

V razmišljanje še vprašanje: Koliko manjših objektov (vključno z dolgoletnim vzdrževanjem) odtehta nepotreben stadion za 40 tisoč gledalcev?

iz katerih izhaja. Kras je zmagal na tujem z 1:0 proti San Nazariu in trenutno vodi na lestvici s 5 točkami. Prav toliko jih ima tudi Primorje, ki pa ima slabši količinski v golih.

Šport v Vietnamu

V mednarodnem športnem čtvu smo izsledili vest o športni spartakiadi v Vietnamu. Na sporedu bo to jesen in bo pomenila začetek športne politike v državi, ki letos praznuje 40-letnico izjave o samostojnosti in poleg tega beleži tudi 10. obletnico izгона vojaškega stroja ZDA in kvizlinške vlade iz juga dežele.

Telesna kultura je bila v Vietnamu v teh 10-ih letih usmerjena izključno na

vaje, ki so bile v zvezi z obrambo domovine.

Na predtekmovanjih je sodelovalo več milijonov državljanov.

V Vietnamu so v zadnjih letih zgradili ali preuredili večje število stadionov in športnih dvoran. Višji trenerski kader prihaja največ iz Sovjetske zveze, Nemške demokratične republike, Češkoslovaške in Bolgarije in skrbi prvenstveno za vzgojo domačih vaditeljev.

Letos so v Vietnamu priredili tudi mednarodno kolesarsko etapno dirko od Ho Ši Minha (Saigon) do prestolnice Hanoi.

Vietnam se je že leta 1980 udeležil olimpijskih iger v Moskvi, lani pa je sodeloval tudi na mednarodnih tekmovanjih «Družba».

Mir, demokracija, sožitje

S kongresa bivših političnih preganjancev

V nedeljo se je v Trstu vršil X občni zbor pokrajinske zveze ANPPA, Vsedržavnega združenja bivših političnih preganjancev, ki se ga je udeležilo lepo število članov, predstavniki borčevskih organizacij iz naših krajev ter iz Slovenije, jugoslovanski generalni konzul v Trstu Mirošič s konzulom Novakom ter zastopniki nekaterih političnih strank.

Uvodno poročilo je imel Ferdi Zidar, ki je orisal osnovna načela in naloge organizacije.

«Čez nekaj tednov bo svetovna javnost sledila razgovorom, ki jih bosta imela v Ženevi voditelja dveh najmoč-

por za oborožitev, vendar verjetno gre v tem predaleč.

Nujno je, da se končno premosti politiko nasprotujočih si taborov, ki vodi našo zemljo na rob katastrofe, medtem ko se nadaljujejo krajevni spopadi, ki so z vpletanjem vse večjega števila držav vsak dan nevarnejši. Neuspeh ženevskih razgovorov bi še poglobil prepad med obema blokoma in tudi v samih državah, ki so nanje vezane, približal bi še več nevarnost katastrofe, predvsem pa žrl vse večja sredstva, ki so tako dragocena za odpravljanje neravnovesja med bogatimi in revnimi, predvsem v tretjem

organizacij in ustanov za pripravo in razpravo zaščitnega zakona v parlamentu, za katero upamo, da bo po dolgi in večinoma neosnovanih zadrževanjih, prišla le kmalu na vrsto in se tudi zadovoljivo rešila si priznanjem vseh pravic slovenski narodnostni skupnosti. To bo ne samo prispevek k miru, kot smo že rekli, predstavljalo bo tudi kulturno ovrednotenje našega ozemlja, ki izhaja iz sožitja različnih narodnih skupnosti, poleg tega pa je tudi prispevek k razvoju demokracije v celotni državi.

Druga fronta, za katero je ANPPA aktivno zavzeta, je boj proti fašizmu in terorizmu. Dovolite mi, da uporabim izraz fronta, pa čeprav je del vojaške terminologije in zato antipatičen, vendar menim, da je najbolj primeren, kajti v tej bitki je umrlo že na stotine oseb, in mnogo več jih je bilo ranjenih, v zadnjih letih. Morda smo bili ob zaključku vojne prepričani, da smo za vselej uničili fašizem in nacizem, toda žal je bila to le vojaška zmaga. Kot se je slikovito izrazil Bertold Brecht, je «naročje, iz katerega so se te pošasti rodile, še vedno plodno, torej jih še lahko rodi». To se ravno dogaja in se bo dogajalo vse dokler se družba, v kateri živimo, ne bo spremenila, dokler ne bo odpravljeno bogastvo na eni in revščina na drugi strani, dokler ne bodo vsi imeli delo, ne bodo o pravili vojnih arzenalov, ne bodo premagane diktature in rasizem, ki se še danes s svojo nečloveško krutostjo kaže v južnoafriškem apartheidu, dokler se ne bodo uveljavile demokracija in spoštovanje svobode ter neodvisnosti narodov.

Danes moramo nasprotno biti priča pojavi, ki ga imenujejo plezajoča rehabilitacija fašizma v filmih, nadaljevanjih, razstavah, člankih, knjigah itd. Narodnoosvobodilni boj imenujejo nekateri državljanska vojna med brati, ki so sicer na nasprotnih taborih, a se vedno lahko zopet pomirijo. Kot ste verjetno slišali, je nekdo celo predlagal, da bi se odkopali dve krsti, ena padlega partizana, druga pa vojaka salojske republike, in se zakopali v skupen grob v znak medsebojne sprave in odpusta. Neverjetno, toda resnično! Vzporedno s to podtalno akcijo teče pa druga, huda in nevarna, ki se je začela z atentatom na kmetijsko banko v Milanu in nadaljevala z grozljivo serijo atentatov z jasnim fašističnim predznakom, ki so se izmenoma vrstili z atentati, ki jih prikazujejo kot rdeče, so pa usmerjeni v isti cilj: odpravo demokracije.

V določenem trenutku smo že misli-

nejših držav na svetu, v upanju, da bi se zaključili s pozitivnimi rezultati. Že sedem let ni prišlo do takšnega srečanja in to dolgo obdobje smo preživeli v stalnem strahu, ki so ga povzročile razne intervencije v nasprotju z načeli neodvisnosti in suverenosti držav in narodov z najrazličnejših strani: od atomskega oboroževanja do raket na srednji met in do najnovejših eksperimentov in študij o takoiimenovani «vojni zvezd», nore pobude ZDA, ki predstavlja nepremostljivo oviro pri razgovorih za odpravo atomske oborožitve. To se dogaja v trenutku, ko Sovjetska zveza skuša uvesti nelahke spremembe v državi, predvsem v njenih ekonomskih strukturah, ki so že dalj časa nujne, in zaradi katerih potrebuje, kot je izjavil sam Gorbačov, daljše obdobje sprostitev mednarodnih napetosti, da se lahko vse razpoložljive sile v državi posvetijo notranji izgradnji. Reagan pa istočasno meni, da njegova država lahko prenese ogromen na-

svetu, ki je do grla zadolžen in žrtev začaranega kroga revščine in nerazvitosti v takšni meri, da sam predstavlja še dodatno smodnišnico, ki lahko v vsakem trenutku poči.

Bivši politični preganjanci naših krajev imajo poleg splošne še specifično vlogo in sicer to, da prispevajo k okrepitevi miroljubnega sožitja dveh narodov, ki tu živita, ali če hočemo, k sožitju in sodelovanju med državama, ki se tu stikata, Italijo in Jugoslavijo. Te osnovne pogoje za dobrobit naših krajev bomo dokončno in pozitivno zagotovili edino ob rešitvi vprašanja slovenske manjšine v tržaški, goriški in videmski pokrajini, to je z odobritvijo globalnega zaščitnega zakona.

ANPPA je seveda vedno podpirala pravične zahteve slovenske manjšine. Med drugim se je udeležila maja meseca, skupno z VZPI-ANPI in ANED, avdicije tržaških odporniških organizacij pri senatni podkomisiji, ki zbira izjave

li, da je terorizem premagan, toda bomba na vlaku Napoli-Milan nas je surovo povrnila v realnost, medtem ko ostajajo neznani avtorji «črnih» atentatov in se v Italiji množijo «uvožene» teroristične akcije, predvsem z Srednjega vzhoda, kot smo pred nedavnim videli v Rimu. To je nedvomno kriminalna oblika protesta, ki pa izvira iz situacije neznosnih krivic, iz področja, ki je postalo pravi pekel, kjer so Palestinci, izgnani z lastne zemlje, lahek plen za instrumentalizacije in so postali orodje terorja in smrti v vsem svetu. Dokler se vzrokov obupa in sovraštva ne bo odpravilo ne bodo pomagali ne policijski ukrepi ne tajne službe, nihče ne bo mogel preprečiti, da ne bi toliko nedolžnih plačalo tako v Italiji kot drugod.

Če se povrnemo na vprašanje fašizma in neonacizma in na njih nevarnost, ki je prišla do izraza v zadnjih 15-ih letih in je s svojo aktualnostjo prisilila Evropski parlament, da je o njem začel posebno raziskavo, ki bi morala biti že ali skoro zaključena. «Skupine in posamezniki se še sklicujejo na ideologijo, ki je bila tem režimom osnova... in so usmerjeni v nasilno in ubijalsko dejavnost, ki je zajela predvsem Italijo in Nemčijo. Med različnimi skupinami obstojajo povezave na evropskem nivoju...» beremo iz poročila evropskemu parlamentu. Podatki: 170 terorističnih organizacij je v tem obdobju izvedlo čez 3000 atentatov s 146 mrtvimi in čez 600 ranjenimi. Temu naj dodamo, da je raziskovalna komisija pri italijanskem parlamentu med drugim izjavila, da «nedvomno obstojajo povezave med Ložo P2 in desničarsko profizakono dejavnostjo», tako bomo položaj v celoti razumeli.

Naše mesto ni izuzeto iz te dramatične realnosti. Tu je osnova za napad na demokracijo protislovenski šovinizem, zgodovinska opora, ki jo je fašizem uporabljal zato, da je zbiral podporo prebivalstva za svoje cilje in ki jo skuša še danes uporabljati, pri čemer širi svoje povezave tudi v tujino, kot smo videli. Stalna poškodovanja spomenikov padlim v narodnoosvobodilni borbi — aprila meseca so oprostili skrunitelje spomenika na Proseku, edine, ki so jih v tolikih letih aretirali —, tepistične akcije na raznih šolah, obsodba v Rimu na več kot 12 let zapora za tri mlade tržaške neofašiste člane NAR zaradi hudih obtožb, medtem ko se v Trstu raziskave o nasilnih akcijah zadnjih let še niso zaključile, oziroma niso pripeljale nikamor. Podcenjevanje takšnih dogodkov, ki jim moramo dodati še nasilje avtonomnih in drugih gibanj, ki se imajo za «rdeča», so še dodatne krivice storjene skupnosti, kot je to tudi neizrečenost glede kriv-

cev. Naj še omenimo desetine članov P2, ki so jih v Trstu odkrili, ne da bi se o tem dalje raziskovalo.

Na ta način se ustvarja klima toleranice do neofašistov, medtem ko se ustvarja umetne prepreke poskusom, da bi mladim, predvsem na šolah, govorilo o odporništvu in protifašizmu, o nujnosti da tu živeča naroda dosežeta harmonično enotnost. Kljub temu so uspele številne pobude ob 40-letnici zmage nad fašizmom in nad nacizmom, ki so jih organizirali ANPI, ANPPA in ANED, Odbor za obrambo demokratičnih institucij, občine in druge organizacije. Spet druge so najavili Dežela in omenjeni Odbor, toda priprave le težko napredujejo. Naredili bomo kar je v naši moči, da se premagajo ovire in pasivnost in se manifestacije izpeljejo letos, kot po programu, ki predvideva razstavo «Od protifašizma do odpora», ki naj bi se vršila v novembru in decembru in ki naj bi zajela šole, v organizaciji Inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja Furlanije - Julijske krajine in Deželnega inštituta za študije in raziskave pri CGIL pod prokroviteljstvom Odbora za obrambo vrednot odpornišтва. Pod istim pokroviteljstvom je v programu ciklus konferenc na temo «Trst v okviru povojne politike», ki ga bo izvedel Inštitut, medtem ko bo Cappella Underground dopolnila manifestacije s serijo filmov.

Težka naloga nas čaka tudi med mladimi, katerih zaupanje v demokratične institucije nujno peša zaradi situacije, v kateri se nahajajo: predvsem zaradi brezposelnosti, veliko prispeva k temu tudi korupcija, ki zajema predvsem najvišje položaje, toda se nezaslišano širi na vsa področja, navesti moramo tudi davčno utajevanje ob ukrepih, ki jih predvideva finančni zakon za leto 1986, in ki bodo zopet zadeli najrevnejše sloje in še dodatno znižali življenjski standard. Po drugi strani same institucije, ki jim od zunaj grozi neofašizem z namenom, da jih uniči, delujejo pogosto tako, da nikakor ne spodbujajo tiste, ki bi jih hoteli braniti in razvijati: vklebje ne v birokratizem se le težko gibljejo, saj jih omejujejo notranji spori med strankami, ki jih sestavljajo, glede porazdelitve oblasti in «stolčkov», medtem ko se do absurda diskriminira levičarske stranke. Često to privede celo do popolnega omrtvičenja. takšen primer imamo ravno v naši deželi. V dnevnem časopisu lahko skoro vsaki dan beremo o notranjih prerekanjih glede stolčkov, ki jih opisujejo do največjih podrobnosti, medtem ko ne najdemo niti besede o pragramih, ki naj bi jih sestavili in ure sničili za reševanje nešteti problemov

družbe v krizi, kjer brezposelnost stalno narašča skupno z dopolnilno blagajno in stalno grozijo nove «preureditve» obstoječega industrijskega aparata. Sam Spadolini je med svojim obiskom prejšnji teden izjavil, da «je žalostno opazovati takšne bitke za oblast».

Pred zaključkom naj vsaj omenim dejavnost zveze ANPPA v Trstu. V tem letu smo obnovili 104 članske izkaznice in 126 naročnin za «Antifascista».

Od zadnjega kongresa smo rešili 88 predlogov za posebno doklado za zaslu-ge bivšim preganjancem in njih družinskim članom, ki smo jim stalno pri teh zadevah sledili in pomagali pri stikih z oblasmi in z INAC.

S tem zaključujem svoje poročilo, ki je želelo biti le uvod v razpravo, s katero naj se dopolnijo vse njegove pomanjkljivosti in izoblikuje jasn program za naše delovanje v prihodnjih letih.

Od zaključku manifestacije je zbor odobril resolucijo, ki jo objavljamo v okviru, poleg tega je pa izrazil oster protest proti nameravani izvedbi shoda bivših udeležencev salojske republike v Trstu, ki predstavlja ne le novo izziva nje izgrediv s strani neofašističnih sil, temveč je žalitev za naše mesto, ki je za svoj delež v odporništvu prejelo zlato medaljo.

Tatjana Čnk

DAROV IN PRISPEVKI

Ob poravnavi naročnine so v sklad Dela prispevali tovariši: Milič Luciano iz Samatorce L. 4.000, Slavko Štoka s Kontovela L. 10.000, Mihela Vremec z Opčin L. 2.500, Franc Budin iz Saleža L. 2.000 in Gostilna Gruden iz Šempolaja L. 24.000.

V spomin na Ivana Sosiča daruje Zvonko Kalin z Opčin L. 20.000 za sklad Dela.

V spomin na Rudija Vremca in Giuliana Košuto daruje Stanka Hrovatin z Opčin L. 50.000 v sklad Dela.

V spomin na Vilota Kozino daruje Miro Žerjal iz Boljunca 133 L. 10.000 za vzdrževanje spomenika padlim v Boljuncu.

V spomin na Vilota Kozino daruje Oton Kozina iz Boljunca L. 20.000 v sklad Dela.

Namesto cvetja na grob Vilota Kozine darujeta Dušan in Marija Žerjal, Dolina 346, L. 10.000 v sklad Dela.

Namesto cvetja na grob Vilota Kozine darujeta Danilo in Marija Kocjančič, Dolina 346, L. 10.000 v sklad Dela.

V spomin na ljubljene Giuliana Košuto, ki je umrl pred mesecem dni, darujeta žena Anna in hči Nives L. 10.000 v sklad Dela.